

Sammanfattande fakta om MG-program för Windows

Varje MG-program för Windows består av *ett grundprogram med olika böcker/bokfiler* med systematiskt uppbyggda övningar för olika åldrar. I MG-programmen för Dos utgör dessa bokfiler separata program. Bokfilerna finns uppräknade på första sidan. Det går i alla MG-program för Windows att enkelt skriva in och skapa egna bokfiler, läslistor etc.

Windowsprogrammen har **lås/lösen** för att hindra obehöriga att gå in i programmen. Man kan också välja mellan flera **typsnitt**, **storlekar** och **färger** samt **välja slumpvis presentation** av orden.

I Windowsversionerna kan man använda **både digitaliserat/inspelat tal och talsyntes/konstgjort tal**. *Talsyntes omvandlar all text till tal*. Det *digitaliserade talet* däremot omvandlar text till tal endast om *texten är inspelad i förväg*. Färdiga inspelningar går att köpa för en billig penning till 9 av bokfilerna. Man kan även enkelt göra **egna ordinspelning**, som kopplas automatiskt till programmen. OBS! Talsyntes krävs ej.

Felen i resultaten kan **klassificeras efter gängse feltyper**, vilka kan **sorteras** i både **kronologisk** och **alfabetisk ordning**. Även frekvens och medelvärde på feltyper kan fås på alla resultat eller på delresultat.

Möjlighet finns i Windowsversionen att **kopiera resultat** till andra Windowsprogram, där man kan presentera resultaten i **kurvor och diagram** samt ta fram korrelationer, göra signifikanstestningar mm.

Hantering av loggar är enklare i Windowsprogrammen än i de äldre Dos-programmen. I Windows-loggarna får man också överskådlig **statistik** på **medelvärden, spridning** och **frekvens** på såväl totala antalet resultat som på markerade delresultat.

I **Läs-Skriv & Hitta Ord** för Windows går det att välja **automatisk tidsstyrning**, vilket innebär att programmet ständigt granskar de tre sist gjorda orden och ändrar exponeringstiden efter hur eleven lyckas med uppgifterna. ”Tragglare” med många rätt skyndas på, medan ”chansare” med många fel bromsas upp.

I **Vilket Ord** för Windows går det att ha flera rätta svarsalternativ samt att svara på två sätt, nämligen **skriva hela ordet** eller att från en bokstavsrad **plocka bokstäver**. Man kan **lyssna på bokstavsljud** och **bokstavsnamn**. Urval av bokstäver kan göras till bokstavsraden.

I **Hitta Ord** för Windows går det att även att skriva in fraser ej enbart ord.

I **Läsning Ord** för Windows kan **mikrofonstyrda besluts- och lästider** fås samt visningstid ställas. **Resultat** ges också efter de **lingvistiska dimensionerna** ordlängd, komplexitet och frekvens. Poänggivning.

Hemsida: www.mglos.se

MG-programmen

datoriserade träningsprogram i läsning och stavning

Syfte: Ge elever effektiva strategier i läsning och stavning via ett *laborativt arbetsätt* grundat på aktuell forskning om *ordsegmentering* och *tidsbegränsad visuell lästräning*. Det senare innebär att datorn hjälper eleven att läsa orden genom att dela upp orden i delar/segment, som blinkar fram/exponeras fram allt efter elevens läsförmåga.

Övningar: Finns för *alla stadier*, men man kan också göra *egna övningar*.

Tal: Både *inspelat tal* och *talsyntes i Windowsversionerna*.

Resultat & Poäng: *Resultatsammanställningar* med *poäng* synliggör också de små framstegen och *motiverar* till välbehövlig mängdträning.

Loggar: Resultaten kan sparas i *loggar*.

Pedagogisk utvecklare: Maj-Gun Johansson.

MG-programmen omfattar:

- 1 **Läs-Skriv** för Win95/98 med följande 6 delar;
 - LSL för lågstadiet, 20 övningar med 22 ord
 - LSH1 för mellanstadiet, 20 övningar med 22 ord
 - LSH2 för högstadiet, 20 övningar med 22 ord
 - LSH3 för gymnasiet, 20 övningar med 22 ord
 - LSRime1 för träning av lång vokalklang, 20 övningar med 22 ord
 - LSRime2 för träning av dubbelteckning, 20 övningar med 22 ord
- 2 **Hitta Ord** för Win95/98 med **Hitta, Hittadel & Fras**
- 3 **Vilket Ord** för i Win95/98 med 4 delar
 - VilketL & VilketM för låg- och mellanstadiet, 20-21 övningar
 - VilketH1 & VilketH2 för högstadiet och gymnasiet, 20 övningar
- 4 **Läsning Ord** för Dos- och Windows med **LäsTräning & LäsDiagnoser**

MG-program i Läsförståelse se hemsida

Kort beskrivning av programmen:

Läs-Skriv

I programmet *Läs-Skriv* presenteras ett ord som helord eller i segment. Presentationen är endera visuell och/eller auditiv. När det gäller den visuella presentationen så kan eleven själv välja en exponeringstid mellan 50 ms och 6000 ms. Efter att ordet eller alla ordsegment getts ska eleven stava till ordet och kan då arbeta interaktivt med visuell och auditiv feedback. Det betyder att eleven när helst han/hon vill kan få ordet/ordsegmenten presenterade på nytt, men också att eleven när helst han/hon önskar kan få auditiv feedback på vad han/hon dittills skrivit. Det senare förutsätter dock att datorn har talsyntes/konstgjort tal. Ingen tidtagning vid stavning av ord. Programmet har resultatsammanställning, poänggivning och loggar. Poänggivningen baseras på antal rätt stavade ord, vald exponeringstid, svårighetsgrad samt användning av feedback/ hjälp. Användning av hjälp leder till att poängen minskas något, men poängen påverkas ej av den tid eleven behöver för att stava till ordet.

I Windowsversionen av Läs-Skriv kan både fast och automatisk tidsstyrning väljas. *Automatisk tidsstyrning* innebär att programmet kontinuerligt granskar hur eleven klarat av att stava de tre sist skrivna orden. Elever som tragglar sig fram - har alla rätt men läser långsamt - skyndas på medan eleven som chansar sig fram - läser snabbt men har många fel - kommer att bromsas upp.

Hitta Ord

I programmet *Hitta Ord* exponeras ett ord på skärmen föregånget av en fixpunkt. Exponeringstiden är som i Läs-Skriv programmet anpassbar efter den enskilde eleven. Därefter visas fyra ord och eleven ska avgöra vilket av de fyra orden som är identiskt med det ord som först visades ensamt. Beslutstiden registreras. I resultatsammanställningen kan man förutom sammanlagd tid också se tiden för varje enskilt ord. Eleven får en poäng som är baserad på exponeringstid för ordet, antal rätt samt använd tid att svara. Vissa av övningarna utgörs av diagnoser i syfte att utröna om en elev tenderar att läsa en viss sorts fel, t ex utelämnningar, omkastningar, tillägg eller förväxlingar. Det finns också diagnoser som prövar om en elev hellre läser rätt i början av ett ord än i slutet och vice versa. Till diagnosen b-d-p finns läsövningar, där bara den ena av dessa "svåra", lätt förväxlingsbara konsonanter tränas medan de andra är borttagna. Det går även att arbeta med fraser och ordkunskap.

Vilket Ord

I programmet *Vilket Ord* tränas både läsning och stavning. Ett ofullständigt helord visas på skärmen, och eleven ska lista ut vilken eller vilka bokstäver som fattas i det ofullständiga ordet. Istället för bokstav står ett streck. Det är alltså ett läs- och skrivprogram av "Auditory Closure" typ. Eleven kan svara endera genom att skriva hela ordet eller genom att fråga en bokstavsrad plocka bokstäver. Klickar eleven med höger musknapp på en bokstav kan han/hon lyssna till bokstavsljud eller bokstavsnamn. Man kan också göra ett urval av vokaler och konsonanter från bokstavsraden. Finns talsyntes kan eleven lyssna såväl till "targetordet" som till vad den själv skriver ner dvs arbeta interaktivt med visuell och auditiv feedback. Presentationen av det ofullständiga ordet kan förutom visuellt och auditivt/visuellt också göras enbart auditivt. Det senare innebär alltså att datorn dikterar orden. Programmet har poänggivning.

Läsning Ord

I programmet *Läsning ord* visas ett ord i taget på skärmen. Visningstid kan ställas. Visat ord tas bort från skärmen efter visningstidens slut eller tidigare, och då kan borttagning ske endera manuellt eller via mikrofonstyrning. Vid mikrofonstyrd borttagning kan man välja mellan att ordet tas bort direkt vid lässtart eller efter att ordet lästs klart. Såväl beslutstid (tid tas från ordexponering till eleven börjar läsa ordet) som lästid tas. Datorns möjlighet till noggrann tidtagning utan användning av traditionellt tidtagarur skapar för många elever en mer avstressande läsmiljö. I resultat-sammanställningen efter övningen kan lästider studeras noggrant ord för ord, vilket ger klara besked om hur läsfärdigheten utvecklats. Det går även att se hur eleven klarar ord av olika längd och komplexitet. Även resultat på frekvens ges. Poänggivning sätts efter både rätt och lästid samt svårighet enligt de lingvistiska dimensionerna längd, komplexitet och frekvens.

MG-program byggda på onsets-rime segmentering.

Övningar i följande bokfiler bygger på onsets-rime segmentering:

1. **LSRime1** för systematisk träning av lång vokal
2. **LSRime2** för systematisk träning av lång och kort vokal
3. **Hitta OrdDel** för träning av onsets, rime, prefix och suffix.

I LSRime-programmen exponeras hela rotmorfemet, men bokstäverna i rimebiten är färgade i annan färg än onsets- och ändelsedelen, se figur.

